

Metsästrategian liittymäkohdat muihin kansallisiin ohjelmiin ja strategioihin

Maatalousneuvos Taina Vesanto maa- ja
metsätalousministeriö/ruokaosasto/maaseudun
kehittämisyksikkö

Metsäneuvoston seminaari 28.4.2020

Lähtökohtia CAP-suunnitelman sisällöstä

- EU-valmistelu on kesken, kolmikantaneuvottelut CAP-reunaehdoista käynnissä (jäsenmaiden neuvosto – Euroopan parlamentti – EU-komissio)
- Runsaasti Suomen valintoja, toimenpiteitä ja niiden perusteluja jo viimeisteltävinä – merkittäviä reunaehtoja erityisesti EU-tasolla kuitenkin vielä avoimina (mm. **vihreä arkkitehtuuri**)
- Suunnitelmaa täydennetään ja tarkennetaan jatkuvasti valmistelun edetessä vuoden 2021 aikana
- Komissiolle esitettävän Suomen CAP-suunnitelman sisällön ja linjaukset käsittelee ja hyväksyy kansallisesti valtioneuvosto, kun tarvittava EU-säädöspohja on voimassa (arvio: vuoden 2022 alussa)

Valmistelun eteneminen tähän mennessä - kansalliset vaiheet (2)

Suomen CAP-suunnitelman sisältövalmistelu erityistavoitteittain:

- Lähtötilanne kartoitettu ("**missä ollaan**") → sisäiset vahvuudet ja heikkoudet, ulkoiset mahdollisuudet ja uhat tunnistettu (SWOT-analyysi) → tarpeet määritelty ja priorisoitu ("**mitä pitää tehdä**")
- Tarvittavien toimenpiteiden ja välineiden yksityiskohtaisempi valmistelu käynnissä
 - "**Miten se tehdään**": keskeiset toimenpiteiden ehdot, toimeenpano, rahoitus ja tavoitteet + niiden seuranta
- Samalla yhteisten osien ja periaatteiden valmistelu:
 - Yhtenäiset määritelmät, eri toimien välinen selkeys, tarkoituksenmukaisuus ja johdonmukaisuus

Täydentävät kansalliset painopisteet

Metsä on vahvasti alueellisissa ja paikallisissa hankkeissa

- Rahoitusta sidottu yhteensä yli 58 milj. euroa
- Yhteensä lähes 600 kehittämishanketta (ELY-keskusten ja Leader-ryhmien kautta rahoitetut).
- ELY-keskusten kautta rahoitetuissa alueellisissa ja alueiden välisissä hankkeissa pääpaino osaamisen ja tiedon lisäämisessä.
- Paikallisissa Leader-rahoitetuissa hankkeissa painotus lähinnä matkailun ja vapaa-ajan infran edistämisessä sekä metsästysseurojen toiminnan kehittämisessä.
- Kestävä metsätalous sisältyy myös tulevan kauden erityistavoitteisiin. Koulutus- ja yhteistyöhankkeilla tullaan edistämään metsätalouden teemoja.

Kannattaa vaikuttaa

- Leader-ryhmiksi hakevien ensimmäisen vaiheen haku 31.5.2021
- ELY-keskusten alueelliset maaseudun kehittämissuunnitelmat 30.6.2021
- CAP-suunnitelman lausuntokierros käynnistyy 17.6.2021
 - Tulossa: kick-off tilaisuus 17.6.
 - Lausuntokierros päättynee elokuun lopussa-syyskuun alkupuolella

Lisätiedot: mmm.fi/cap27

Visio maaseudusta

Euroopan Unioni haluaa nostaa esille maaseudun merkityksen ja haluaa kuulla maaseudun asukkaita

"Our rural areas are the fabric of our society and the heartbeat of our economy. The diversity of landscape, culture and heritage is one of Europe's most defining and remarkable features. They are a core part of our identity and our economic potential.

We will cherish and preserve our rural areas and invest in their future."

President Von der Leyen – July 2019

Policy guidelines for 2019-2024

"The future of rural Europe can only be shaped locally. The public consultation will lead to a new strategy and vision for rural Europe in 2040 from and by rural people." **Ursula von der Leyen, President of the European Commission**

VISIO

Lumovoimainen maaseutu 2040 - hyvän elämän kasvualusta.

Se kestää, yrittää ja luo uutta yhdessä.

Visio sisältää ajatuksen elinvoimaisesta, yhteisöllisestä ja koko Suomelle hyvinvointia tuottavasta maaseudusta, jolle yhteistyö ja yrittäjäyys ovat luonnollisia toimintatapoja. Maaseudun yritykset ovat monimuotoisia ja mukautuvia sekä hyvin verkostoituneita. Maaseudulla kestävyys on ydinasemassa, ja maaseutu kestää kovatkin ajat.

Lisäksi maaseutu on hieman mystinen: kerran sen lumon kokeneena ei voi pysytellä pois, vaan sinne palaa aina uudestaan. Väestö kasvaa ja maaseutu tarjoaa juuret, luonnon rauhaa ja yhteisöllisyyttä. Hyvää elämää joka päivä.

Ajassa uudistuva maaseutu – maaseutupoliittinen kokonaisohjelma vuosille 2021–2027

on maaseutupolitiikan neuvoston MANEn toimintaohjelma

Kokonaisuuden osat

1. Lähtökohdat

Millaista kansallista maaseutupolitiikkaa meneillään olevat kehityskulut edellyttävät?

2. Visio

”Monimuotoinen maaseutu on kansallinen menestystekijä.”
– ja siihen tähtäävät strategiset tavoitteet.

3. Teemat ja toimenpiteet

- 3.1. Luonnonvarojen kestävästä käytöstä enemmän lisäarvoa (9)
- 3.2. Maaseudun toimijat osana kestäväsiirtymän ratkaisua (10)
- 3.3. Kilpailukykyyn ja elinvoiman vahvistaminen (21)
- 3.4. Sujuvan arjen varmistaminen (23)
- 3.5. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen maaseudulla (11)

4. Toteutus ja seuranta

MANE linjaa ja toteuttaa. Sihteeristö ja temaattiset verkostot tärkeitä operatiivisen toiminnan kannalta. Valtakunnalliset maaseudun t&k-hankkeet tuottavat tietoa päätöksenteon tueksi. Tärkeitä MANE tehtävien toteutuksen kannalta. Kumppanuus yhä tärkeämpää. Seurantaraportti joka toinen vuosi. Seurantaa myös Viima-alustalla. Toteutus valtion-talouden kehyspäästösten ja valtion talousarvion mukaisten voimavarojen puitteissa.

Kokonaisohjelman lähtökohdat

- Millaista kansallista maaseutupolitiikkaa meneillään olevat *kehityskulut* edellyttävät?
 - *Kestävyyskriisin hallinta*
 - *Muuttuva sosioekonominen rakenne*
 - *Digitalisaatio ja paikkariippumattomuus*
 - *Lisääntyvä monipaikkaisuus ja muuttuvat asumismieltymykset*
 - *Pandemia (covid-19)*
- ✓ Kestävän kehityksen tavoitteiden ja niiden saavuttaminen edellyttää kokonaisvaltaista lähestymistapaa sekä **paikallistason osallistumista ja toimintaa** (OECD Principles on Urban Policy and on Rural Policy 2019).
- ✓ **Paikkaperustainen politiikka ja kehittäminen keskiössä**

Visio ja strategiset tavoitteet

”Monimuotoinen maaseutu on kansallinen menestystekijä. Se tarjoaa alustan ja ratkaisuja hyvälle elämälle, yrittäjyydelle, innovatiivisuudelle ja kestäväälle yhteiskunnalle. Suomea kehitetään kokonaisuutena vahvistaen paikallislähtöisiä mahdollisuuksia.”

Keskinäisriippuvuus

”Suomea kehitetään kokonaisuutena huomioiden ihmisten ja luonnon sekä eri alueiden ja sektoreiden väliset riippuvuussuhteet. Tavoitteena on kokonaiskestävä yhteiskunta, jonka lähtökohtana on paikallisten tarpeiden ja olosuhteiden huomioiminen ja voimavarojen vahvistaminen.”

Ympäristö- oikeudenmukaisuus

”Suomea kehitetään kokonaisuutena. Maaseudulla sijaitsevien luonnonvarojen käyttö on vastuullista ja oikeudenmukaista ja huomioi paikalliset ympäristöt, olosuhteet, toimijat ja elinkeinot. Hyvän elämän ja sujuvan arjen edellytykset turvataan koko maassa.”

Uusi tietotalous

”Suomea kehitetään kokonaisuutena. Maaseutu-alueilla sijaitsevat aineelliset ja aineettomat resurssit yhdistetään monipuoliseen tietoon ja taitoon ja maaseudun uusi tietotalous nostetaan globaalien arvoketjujen kärkeen. Maaseudulla toimivat ihmiset, yhteisöt ja yrittäjät ja alueille suuntaavat uudet osaajat tuottavat ratkaisuja kestäväan talouteen.”

Strategiset kiintopisteet näyttävät suunnan toimenpiteiden toteuttamiselle ja kohti ohjelman visiota.

Liittymäpinta metsäpolitiikkaan

 Kansallisen maaseutupolitiikan liittymäpinta metsäpolitiikkaan (ja maatalouspolitiikkaan) **nivoutuu maaseudun toimintaympäristön parantamiseen sekä ympäristöoikeudenmukaisuuden* näkökulmiin:** maankäyttö ja infrastruktuuri, luonto- ja kulttuuriympäristön, uudenlaisten palvelujen kehittäminen yhteiskunnalliseen tarpeeseen ja kysyntään.

* laajempi oikeudenmukaisuuden näkökulma, ml. maaseudun asukkaiden oikeudet ja mahdollisuudet asumiseen, peruspalveluihin, toimeentuloon sekä liikkumiseen.

 T: Edistetään ympäristöoikeuden-mukaisuuden ja maaseudun paikallisyhteisöjen näkökulmien huomioimista ja eri toimijatahojen intressien yhteensovittamista maa- ja metsätalous-poliittisissa kysymyksissä.

 T: Laaditaan kokonaiskuva ja suunnitelma siitä, kuinka maaseutunäkökulma tuodaan kestävän kehityksen ja ilmastopolitiikan toteutukseen ja seurantaan.

 T: Tuotetaan indikaattoreita, joiden avulla voidaan seurata tarkemmin kestävän kehityksen etenemistä maaseutualueilla päätöksenteon pohjaksi.

 T: Lisätään yrittäjyyden mahdollisuuksia tukemalla luontoon ja luontoharrastuksiin pohjautuvan palveluliiketoiminnan kehittymistä.

Harvaan asuttujen alueiden (HAMA) parlamentaarisen työryhmän tehtävät

Työryhmän tehtävänä on toimikaudellaan 10/2020-6/2023 seurata harvaan asuttujen alueiden erityiskysymyksiä sekä vahvistaa alueiden elinvoimaisuutta erityisesti seuraavien toimenpiteiden avulla:

- Edistää sekä seurata vuosina 2017-2019 toimineen parlamentaarisen työryhmän [loppuraportin](#) (avautuu valtioneuvoston julkaisusivulle) toimenpide-ehdotusten toteutumista.
- Edistää sekä seurata hallitusohjelmassa olevien harvaan asuttuja alueita koskevien kirjausten toteutumista
- Laatia **toimenpideohjelma** selvityksistä ja kokeiluista sekä jatkotoimenpiteistä

HAMA parlamentaarisen työryhmän resurssit

- Käytettävissä on 12 miljoonaa euroa HAMA-alueiden elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittämiseen
- Rahoitusta voidaan käyttää parlamentaarisen työryhmän **toimintaohjelman** sekä siihen sisältyvien **toimenpiteiden ja kokeiluhankkeiden** rahoitukseen
- Rahoitettava toiminta erittäin poikkihallinnollista ja ilmiöpohjaista, mukana valmistelussa useita ministeriöitä
- HAMA-työryhmä on päättänyt suunnata rahoitusta matkailun kehittämiseen (luonto-, ruoka- sekä metsästys- ja kalastusmatkailu), hankehaku avataan säädösvalmistelun jälkeen. [Lisätietoja täältä](#) (avautuu maa- ja metsätalousministeriön sivuille)

Tausta-aineistoa

CAP-valmistelun eteneminen tähän mennessä - kansalliset vaiheet

- Kansallinen CAP-valmistelutyö ”virallisesti” käyntiin vuoden 2017 alussa
 - CAP-strategia ja CAP-ohjausryhmä asetettiin 3/2017: kansallisten lähtökohtien teemakohtainen valmistelu
- Komission CAP-asetusesitysten (6/2018) ja uusien valmistelutarpeiden myötä kolme sisältötyöryhmää (**maatalous – maaseutu – markkina**) sekä hallintomalliryhmä ja Ahvenanmaa-ryhmä
- Työryhmätyön lisäksi laaja kierros vuorovaikutteisia sidosryhmätilaisuuksia: seminaareja, työpajoja, kuulemistilaisuuksia, otakantaa.fi-kysely jne.

Maaseutupoliittisen kokonaisohjelman teemat ja toimenpiteitä (1/3)

3.1. Luonnonvarojen kestävästä käytöstä enemmän lisäarvoa

- Tehtävänä edistää luonnonvarojen kestäväää sekä sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaista käyttöä (keskinäisriippuvuuden ja ympäristöoikeudenmukaisuuden näkökulmia). Luku sis. **metsien käyttö** ja maatalous, rakennettu ympäristö ja kulttuuriympäristö, vesistöt, paikallinen lisäarvo ja näkökulma osana teollisuutta ja kaivostoimintaa, hyvinvointia luonnosta.
- Luvussa 9 toimenpidettä mm. ”nostetaan esiin kulttuuriympäristön hoidon ja kulttuuriperinnön monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuuksia paikallisen ja alueellisen elinvoiman vahvistamiseksi”.

3.2. Maaseudun toimijat osana kestäväsiirtymän ratkaisua

- Nostettu esiin kestävä ruokajärjestelmä, **hajautettu energiatuotanto** ja matkailu sekä huoltovarmuus. Paikallisen jalostusasteen nostaminen, kumppanuudet eri tuotantoketjujen välillä, yhteistyön lisääminen.
- Luvussa 10 toimenpidettä, erit. muutosta tukeva ja vauhdittava rooli mm. yhteistyön edistäminen, vaikutusten osoittaminen, haasteiden selvittäminen ja indikaattoreiden kehittäminen. Varmistaa paikallisten toimijoiden mahdollisuudet (esim. ruokaketju, **liikennebiokaasu**).

Kokonaisohjelman teemat ja toimenpiteitä (2/3)

3.3. Kilpailukyvyn ja elinvoiman vahvistaminen

- Maaseudun toimintaympäristöön liittyvät teemat ja toimenpiteet, tukevat luvussa 3.2. esiin nostettuja kokonaisuuksia: liikenne- ja tietoliikenneyhteydet, työvoima- ja elinkeinopalvelut, rahoituspalvelut, julkiset hankinnat sekä älykkään sopeutumisen strategia supistuvien alueiden strategiavaihtoehdoksi.
- Luvussa 21 toimenpidettä, joilla pyritään vaikuttamaan mahdollisuuksien tasa-arvoon, mm.
 - Vaikutetaan liikenneveromallin uudistamiseen tuomalla esiin maaseudun tarpeet ja erityispiirteet
 - Arvioidaan käytettävissä olevien laajakaistayhteyksien sosioekonomiset ja aluetaloudelliset vaikutukset (maaseutukunnat)
 - Turvataan ammatillisen ja korkeakouluopetuksen saatavuutta hama-alueilla, edistetään yhteistyötä oppilaitosten ja yritysten välillä, turvataan työvoima- ja elinkeinopalvelujen saatavuus maaseudulla...
 - Käynnistetään kansallisen paikkariippumattoman työn strategian valmistelu ja edistetään verotuksen keinoja tukea paikkariippumatonta työtä
 - Selvitetään mahdollisuutta luoda alueellisten ja paikallisten kilpailuetujen tasausjärjestelmä
 - Vaikutetaan maaseudun yritysten omistajavaihdoksia edistävien palvelujen ja eri toimintamallien kehittämiseen...
 - Tuotetaan tietoa julkistenhankintojen sosioekonomisista vaikutuksista sekä alue- ja paikallistaloudellisista vaikutuksista
 - Vahvistetaan eri maaseututyyppejä koskevaa tilastointia ja paikkatiedon hyödyntämistä kunta- ja aluekehittämisessä.

Kokonaisohjelman teemat ja toimenpiteitä (3/3)

3.4. Sujuvan arjen varmistaminen

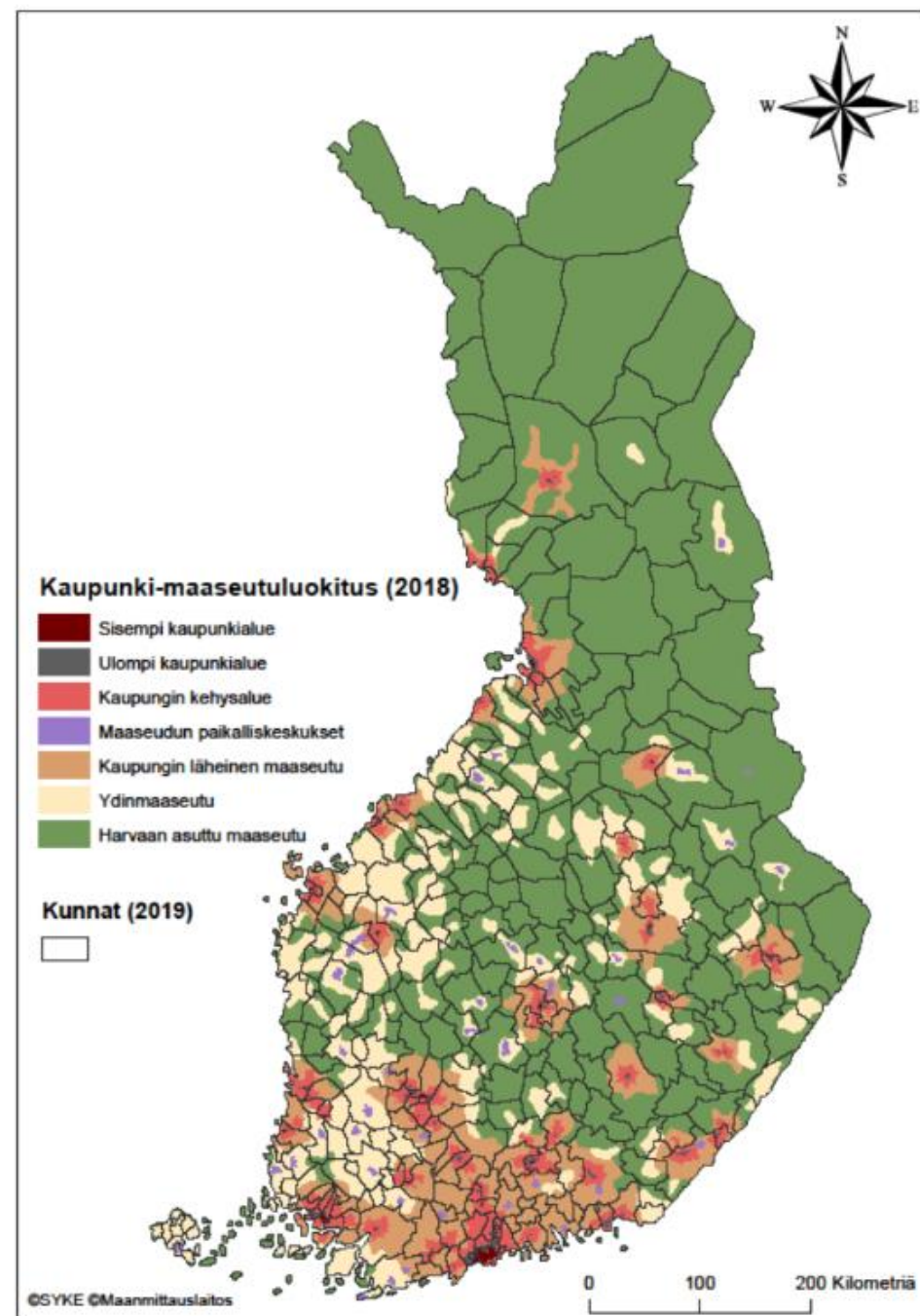
- Maaseudun arkeen liittyviä teemoja ml. Palveluiden tuottamiseen liittyvät uudet mallit, monipalvelukeskuksia, sote-palveluiden saatavuus ja saavutettavuus, lasten ja nuorten lähiopetus, kulttuuri- ja vapaa-ajan toiminta, liikennepalvelut, infrastruktuuri, arjen turvaa lisäävät toimintamallit, kansalaisyhteiskunta hyvinvointitoimijana, yhteisöllistä palvelutuotantoa ja yhteiskunnallista yrittäjyyttä.
- Luvussa 23 toimenpidettä, mm. arviointia, palvelujen kehittämistä (monituottajamalli, lähipalvelut) ja mallien jalkauttamista

3.5. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen maaseudulla

- Osallisuuden edistäminen ja mallien kehittäminen ja jalkauttaminen kuntiin ja alueille. Maaseudun asukkaiden äänien vahvistaminen paikallisessa ja alueellisessa päätöksenteossa. Vaikuttamismahdollisuuksien varmistaminen. Yhteisöllisyyden vahvistaminen.
- Luvussa 11 toimenpidettä, mm. maaseutuvaikutusten arviointia, osallisuuden muodot.

Missä HAMA-alueita on?

- Harvaan asuttua maaseutua on 68 % Suomen pinta-alasta
- Harvaan asutulla maaseudulla asuu vakituisesti 5 % suomalaisista
- 83 kuntaa luokitellaan HAMA-alueeksi
- ... mutta harvaan asuttua maaseutua on 246 kunnan alueella
- Lisätietoja [täältä](https://ymparisto.fi) (avautuu ympäristö.fi-sivuille)

HAMA parlamentaarisen työryhmän jäsenet

Puheenjohtaja: Hanna Huttunen (Keskusta)

Varapuheenjohtaja: Johanna Ojala-Niemelä (SDP)

Raimo Piirainen (SDP)

Jenna Simula (PS)

Minna Reijonen (PS)

Arto Satonen (Kokoomus)

Heikki Autto (Kokoomus)

Anne Kalmari (Keskusta)

Atte Harjanne (Vihreät)

Katja Hänninen (Vasemmistoliitto)

Sandra Bergqvist (RKP)

Sari Tanus (Kristilliset)

Harry Harkimo (Liike Nyt)

Pysyvät asiantuntijajäsenet:

Ville Schildt (MMM) varalla Antonia Husberg (MMM)

Mikko Härkönen (TEM) varalla Hanna-Mari Kuhmonen (TEM)

Anne-Marie Välikangas (VM) varalla Jyri Inha (VM)

Työryhmän sihteerinä toimii Auli Sihvola (MMM)

Työryhmä voi kuulla myös muita asiantuntijoita kokouksissaan

[Lisätietoja täältä](#) (avautuu maa- ja metsätalousministeriön sivuille)

Lisätietoa:

- [CAP-valmistelusta MMM:n CAP27-sivuilta](#) (avautuu toiselle sivulle)
- [Maaseudun kehittämisestä Maaseutu.fi-sivuilta](#) (avautuu toiselle sivulle)
- [Maaseutupolitiikan työstä Maaseutupolitiikka.fi-sivuilta](#) (avautuu toiselle sivulle)
- [HAMA-parlamentaarisen työryhmän työstä](#) (avautuu maa- ja metsätalousministeriön sivuille)